

TUŽILAŠTVO TRAŽI DOŽIVOTNU ROBIJU ZA KRAJIŠNIKA

Author: IWPR
ICTY

Maratonsko suđenje završeno je insistiranjem tužilaštva na tome da je okrivljeni bio ključna osoba u kampanji etničkog čišćenja koju su sproveli bosanski Srbi.

U sedmici u kojoj je, 30 mjeseci nakon što je počelo, privedeno kraju suđenje Momčilu Krajišniku – visokom političkom predstavniku bosanskih Srba koji se tereti za genocid – tužilaštvo je konstatiralo kako bi jedina adekvatna kazna za njega bila doživotna robija, dok se odbrana založila za oslobađajuću presudu.

„Mi predlažemo da gospodinu Krajišniku bude izrečena doživotna zatvorska kazna“, rekao je 29. avgusta, u svojoj završnoj riječi, tužilac Alen Tiger (Alan Tieger).

Krajišnik je optužen za učešće u zajedničkom zločinačkom poduhvatu u sklopu kojeg je, sa ostalim srpskim vođama, početkom rata u Bosni (1992-1995) navodno „planirao, podsticao i naređivao“ progone bosanskih Bošnjaka i Hrvata na područjima pod kontrolom Srba, i to sa ciljem stvaranja „etnički čiste“ srpske države unutar Bosne.

Prema navodima tužilaštva, cilj je trebao biti postignut „prisilnim odstranjivanjem“ ne-Srba iz većeg dijela zemlje, uključujući i „masovna ubijanja“, za koja se tvrdi da su dostigla razmjere genocida.

Sažimajući dokazni postupak optužbe, Tiger je protekle sedmice rekao da se Krajišnik nalazio u samom vrhu političke strukture bosanskih Srba, te da se radi o „jednoj od osoba koje su najodgovornije“ za navedeni plan.

„Svaka tačka pojedinačne optužnice, ukoliko se pokaže tačnom, zaslužuje najtežu moguću kaznu“, rekao je Tiger u svojoj završnoj riječi.

Krajišnik, koji je bio jedan od osnivača Srpske demokratske stranke (SDS) i predsjednik parlamenta bosanskih Srba u vrijeme na koje se odnosi optužnica, uhapšen je 3. aprila 2000., a tri dana kasnije izjasnio se kao nevin po svim tačkama optužnice.

On je bio vrlo blizak saradnik bivšeg predsjednika bosanskih Srba, Radovana Karadžića – koji se takođe tereti za genocid i od 1995. se nalazi u bjekstvu – dok je tokom rata bio smatran jednom od najuticajnijih političkih ličnosti među bosanskim Srbima.

Otkako je u februaru 2004. počelo suđenje, tužioci su pokušavali da dokažu da su Krajišnik i Karadžić bili pokretači plana za protjerivanje više hiljada bosanskih Bošnjaka i Hrvata sa teritorija pod srpskom kontrolom, kako bi u Bosni bila stvorena srpska država, u kojoj ne bi bilo pripadnika ostalih etničkih grupa.

Tužioci tvrde da je taj plan do kraja 1992. i sproveden, te da je „većina tih ljudi otišla“.

Tiger je odbacio navode odbrane po kojima su tadašnje operacije vojske bosanskih Srba predstavljale „odgovor i odbranu“ od agresije Bošnjaka i Hrvata. Tvrditi tako nešto značilo bi „okrenuti čitav svijet

naglavačke“ – rekao je on.

Drugi važan argument odbrane na samom suđenju bio je taj da Krajišnik nije znao za zločine za koje se tereti, jer je tokom rata najveći dio vremena proveo u zabačenom skijaškom odmaralištu na Palama, daleko od onih mjesta gde su zločini počinjeni.

No, tužilac Mark Hermon (Mark Harmon) podsmejuo se opasci po kojoj je za vrijeme rata bilo teško utvrditi šta se dešava.

Ta tvrdnja je, po njegovim riječima, tačna samo „ukoliko su vam i oči i uši zatvorene“.

Hermon je dodao i da je svako ko je u to vrijeme živio u Bosni bio upoznat sa onim što se dešavalo.

Tužilaštvo je Krajišnikove tvrdnje o neznanju pobijalo i time što je skrenulo pažnju na dokaze podnesene tokom suđenja – među kojima su i presretnuti telefonski pozivi – kako bi pokazalo da su Krajišniku stizali izvještaji o etničkom čišćenju koje se u to vreme navodno odigravalo.

No, kada je došao red na odbranu i njeno završno obraćanje, Krajišnikov advokat Nikolas Stjuart (Nicholas Stewart) ponudio je sasvim drugačije viđenje uloge koju je njegov klijent odigrao u pomenutim događajima.

Priznajući da bi bilo besmisleno tvrditi da Krajišnik u vrijeme na koje se odnosi optužnica nije bio vođa Srba, advokat je pokušao da pokaže da se okrivljeni razlikovao od svojih tadašnjih kolega.

Insistirao je i na tome da je u vrijeme prije samog sukoba okrivljeni ispoljio „istinsku i energičnu“ privrženost miru.

U pokušaju da pokaže neutemeljenost navoda tužilaštva, Stjuart je tvrdio da su neki svjedoci bili „otvoreno neprijateljski“ nastrojeni prema Krajišniku. Posebno je skrenuo pažnju na bivšu predsjednicu bosanskih Srba, Biljanu Plavšić, Krajišnikovu ratnu saveznicu, koja se od 2003. nalazi na izdržavanju zatvorske kazne u trajanju od 11 godina, nakon što je postigla sporazum u kojem je priznala krivicu za ratni progon Bošnjaka i Hrvata sa teritorija pod srpskom kontrolom.

Plavšićeva je u julu ove godine posvjedočila da je Krajišnik bio uticajna ličnost koja je „povremeno dominirala i nad Karadžićem“.

Ali, odbrana je te dokaze odbacila kao „bezzredne koještarije“, tvrdeći da je u neprijateljstvu koje je ispoljila prema Krajišniku Plavšićeva „prednjačila u odnosu na druge“.

Odbrana je takođe negirala da su ponuđeni uvjerljivi dokazi o umiješanosti okrivljenog u etničko čišćenje ne-Srba.

„Ne postoji ni najmanji nagoveštaj da je gospodin Krajišnik želio da iko bude ubijen zbog onoga šta je i ko

je bio“, insistirao je Stjuart.

Stjuart je takođe kritikovao to što se prethodnog dana tužilaštvo založilo za doživotnu robiju.

Ukazao je na to da bi, ukoliko bi Krajišnik bio osuđen po bilo kojoj od optužbi, odluka o doživotnoj robiji „uništila“ ostatak života ovog šezdesetjednogodišnjaka.

Stjuart je završnu riječ okončao upozorenjem da bi, ukoliko bi okrivljeni bio osuđen bez dokaza na temelju kojih bi sve optužbe bile potvrđene van svake razumne sumnje, to bio samo nastavak „nesumnjive tragedije“ bosanskog rata.

„Ukoliko učinimo i tu nepravdu, onda smo svi skupa izgubljeni“, rekao je on.

Obrana je upozorila sudije da se ne plaše neizbježnog gnjeva koji bi u javnosti izazvala oslobađajuća presuda Krajišniku, uvjeravajući ih da bi to značilo da će oni sami naposljetku postati „heroji pravde i heroji istorije“.

Očekuje se da će presuda biti izrečena do 29. septembra ove godine.

Caroline Tosh izvještava za IWPR iz Haga.

Focus: Medunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/tuzilastvo-trazi-doivotnu-robiju-za>